FAS - ALKOHOLOWY ZESPÓŁ PŁODOWY

Ciąża to fizjologiczny stan w życiu kobiety. Jeśli przebiega prawidłowo, a kobieta dobrze się czuje, powinna funkcjonować jak dotychczas. Jednak są pewne rzeczy, których należy bezwzględnie unikać w tym stanie. Niewątpliwie jedną z nich jest ALKOHOL ZAKLASYFIKOWANY DO GRUPY NAJSILNIEJSZYCH CZYNNIKÓW TERATOGENNYCH, CZYLI CZYNNIKÓW ZEWNĘTRZNYCH MAJĄCYCH SZKODLIWY WPŁYW NA PŁÓD. POTRAFI ON WYRZĄDZIĆ NIEODWRACALNE W SKUTKACH ZABURZENIA U NIENARODZONEGO DZIECKA CZYLI ALKOHOLOWY ZESPÓŁ PŁODOWY - FAS (FETAL ALCOHOL SYNDROME).

Zaburzenia te dotyczą zarówno sfery umysłowej jak i fizycznej. Wyróżnia się cztery główne kryteria służące do diagnozowania FAS:

- udowodnione picie alkoholu przez ciężarną,
- opóźniony wzrost płodu, jak również dziecka po urodzeniu,
- uszkodzenie mózgu, powodujące m.in. zaburzenia neurologiczne, niedorozwój umysłowy, zaburzenia zachowania,
- anomalie budowy kończyn, wady narządów wewnętrznych, deformacje twarzoczaszki.

WPŁYW PICIA ALKOHOLU NA ROZWÓJ DZIECKA

Zaburzenia FAS można podzielić na pierwotne i wtórne. Zaburzenia pierwotne to wszystkie nieprawidłowości występujące już od urodzenia. Jeśli dziecko nie było odpowiednio wcześnie zdiagnozowane i leczone rozwijają się dodatkowo zaburzenia wtórne.

Zaburzenia pierwotne:

- związane są z uszkodzeniem OUN (ośrodkowego układu nerwowego): problemy ze słyszeniem, opóźniona zdolność mówienia, zmniejszone pole widzenia, słaba pamięć wzrokowa, trudności w odbieraniu bodźców, w uczeniu się, brak umiejętności rozpoznawania uczuć u siebie i innych osób oraz przewidywania i rozumienia konsekwencji swoich działań,
- wspomniane już wcześniej CHARAKTERYSTYCZNE RYSY TWARZY: SKRÓCONE SZPARY POWIEKOWE, OPADAJĄCE POWIEKI, KRÓTKI ZADARTY NOS, BRAK RYNIENKI PODNOSOWEJ, SZEROKA NASADA NOSA, NISKO OSADZONE USZY, CIENKA GÓRNA WARGA.

Zaburzenia wtórne występują u starszych dzieci i osób dorosłych. Pojawiają się problemy ze >>

FAS stanowi zaledwie pewien procent wszystkich zaburzeń rozwojowych spowodowanych spożyciem alkoholu przez ciężarne. Istnieją również zaburzenia spowodowane piciem alkoholu, jednak o mniejszym nasileniu:

- FAE - Alkoholowy Efekt Płodowy: nie daje objawów fizycznych, natomiast zaburzenia umysłowe są takie same jak w FAS, lecz słabiej ograniczają rozwój dziecka,
- ARND - Poalkoholowe Zaburzenia Układu Nerwowego: objawy związane są głównie ze sferą umysłową,
- ARBD - Poalkoholowy Defekt Urodzeniowy: określa się w ten sposób przede wszystkim anomalie fizyczne np. uszkodzenia serca.

Zdjęcie z kampanii Too young to drink

zdrowiem psychicznym, zaburzenia zachowania, niechęć do nauki szkolnej, problemy z prawem, alkoholem i narkotykami.

ALKOHOL W CAŁOŚCI PRZENIKA PRZEZ ŁOŻYSKO I PO OKOŁO 40 MINUTACH NIENARODZONE DZIECKO „WYPIJA" TAKĄ SAMĄ ILOŚĆ ALKOHOLU JAK MATKA. Dodatkowo przez to, że płód ma niewykształcone enzymy wątrobowe, wydala alkohol znacznie wolniej. Nasilenie nieprawidłowości związanych z FAS zależy od wieku i stanu zdrowia matki, ilości i częstości spożywanego alkoholu, obecności innych uzależnień oraz okresu ciąży, w którym matka piła alkohol.

Uszkodzenia wywołane w poszczególnych etapach ciąży:

I trymestr ciąży – w ciągu pierwszych dwóch tygodni od zapłodnienia, czyli w okresie kiedy większość kobiet nie wie jeszcze, że jest w ciąży, może dojść do obumarcia zarodka. W później-

Według badań przeprowadzonych w 2005 roku aż 33% kobiet w wieku prokreacyjnym piło alkohol w czasie ciąży. Co więcej niemal taki sam odsetek Polaków spotkał się z opinią, że ciężarna powinna regularnie spożywać niewielkie ilości czerwonego wina.

Źródło: www.parpa.pl

szych tygodniach alkohol uszkadza mózg, serce, wątrobę, narządy płciowe, powoduje deformację twarzy.

II trymestr ciąży – następują dalsze uszkodzenia mózgu, mięśni, stawów, kości, zębów, skóry, zewnętrznych narządów płciowych. Wzrasta też ryzyko poronienia.

III trymestr ciąży – dochodzi do spowolnienia rozwoju mózgu (negatywny wpływ na rozwój zdolności poznawczych, koncentracji, myślenia przyczynowo – skutkowego), opóźnienia wzrostu płodu, uszkodzenia płuc.

Jak zostało wspomniane, aby ograniczyć zaburzenia wtórne potrzebna jest właściwa diagnoza na jak najwcześniejszym etapie. Bardzo cenne jest w tym przypadku duże doświadczenie lekarza, ponieważ ALKOHOLOWY ZESPÓŁ PŁODOWY MOŻNA POMYLIĆ Z INNYMI CHOROBAMI GENETYCZNYMI, ZWŁASZCZA GDY DZIECKO NIE POSIADA WSZYSTKICH OBJAWÓW. Diagnoza postawiona wyłącznie na podstawie obserwacji dziecka i stwierdzenia wad w budowie twarzy jest niewystarczająca. Należy przeprowadzić specjalistyczne badania zaburzonych obszarów mózgu m.in.: rentgen czaszki, tomografię komputerową mózgu oraz rezonans magnetyczny mózgu. Dodatkowo w wielu ośrodkach posługuje się też tzw. profilem neurorozwojowym. Ocenia on 12 poziomów funkcji neurologicznych czyli funkcjonowanie zmysłów, motorykę, rozwój emocjonalny i społeczny dziecka.

OPIEKA NAD DZIECKIEM I TERAPIA FAS

Opieka nad dzieckiem z FAS jest wielokierunkowa. W zależności od przebiegu choroby konieczna jest współpraca wielu specjalistów (np. kardiologa, okulisty, ortopedy, psychoterapeuty, logopedy, fizjoterapeuty) z rodzicami lub opiekunami dziecka. Terapia polega głównie na stymulacji rozwoju dzieci z FAS. Najczęściej wykorzystuje się terapię dotykiem, terapię behawioralną (zmiana zachowań), socjoterapię (nauka budowania relacji społecznych) czy metody relaksacyjne. Dzieci dotknięte alkoholowym zespołem płodowym wymagają dodatkowej edukacji zwłaszcza matematycznej, ponieważ nie osiągnęły stadium myślenia konkretnego. W terapii FAS ważna jest również relacja między dzieckiem a terapeutą oraz dzieckiem a rodzicem. Jeśli przebiega prawidłowo, jest najlepszą motywacją dla dziecka do rozwoju.

NALEŻY PAMIĘTAĆ, ŻE FAS NIE DA SIĘ WYLECZYĆ. Opieki mogą potrzebować nie tylko chore dzieci, ale również dorośli cierpiący na te zaburzenia. Możemy jedynie znacząco poprawić jakość życia osób chorych oraz ich opiekunów. DO TEJ PORY NIE USTALONO BEZPIECZNEJ DAWKI ALKOHOLU W CIĄŻY! JEDYNYM SPOSOBEM, ABY ZAPOBIEC TEJ CHOROBIE JEST CAŁKOWITA ABSTYNENCJA NA KAŻDYM JEJ ETAPIE.

MAGDALENA JANOWSKA
Pracownik Apteki Niezapominajka